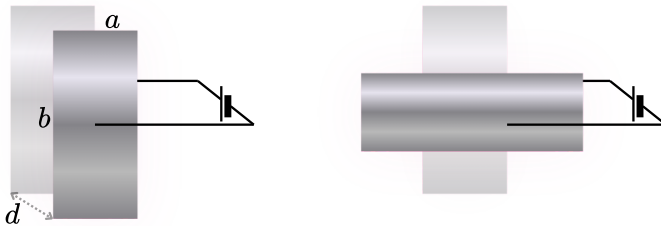

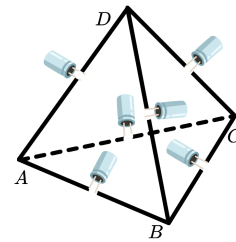
1. *Кондензатори.* Овај задатак се састоји од два независна дела (а) и (б) која анализирају различите аспекте физике кондензатора.

(a1) Две једнаке паралелне металне плоче, правоугаоног облика са странама дужина a и b , постављене су паралелно једна другој, на растојању $d \ll a, b$, као на слици 1, при чему је $a < b$. Систем је прикључен на извор напона електромоторне силе ϵ , а између плоча је вакуум. Одредити укупно наелектрисање које протекне кроз извор када се једна плоча заротира за 90° , оставши у контакту са извором, при чему се растојање d није променило. Занемарити ефекте крајева и сматрати да електрично поље постоји само у области између металних плоча. Диелектрична пропустљивост вакуума је ϵ_0 . **(8 поена)**

Напомена: тражено укупно наелектрисање подразумева да уколико кроз извор прво прође, примера ради, 4 C , а накнадно -3 C , укупно наелектрисање које прође кроз извор износи 1 C .

Слика 1: слика уз део 1(a).

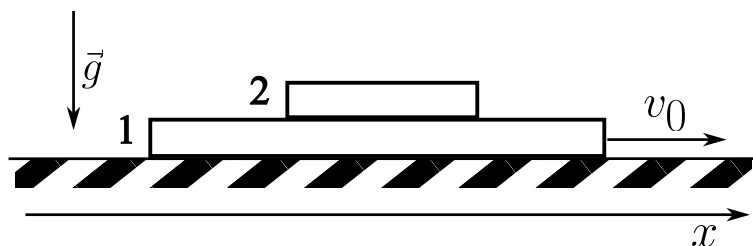

Слика 2: слика уз део 1(б).

(a2) Одредити рад који извор изврши услед протока поменутог наелектрисања, као и промену енергије електричног поља унутар кондензатора. **(8 поена)**

(б) Четири тачке A, B, C и D повезане су са шест проводних жица, тако да образују тетраедар. На свакој од шест ивица тетраедра постављен је кондензатор капацитивности C , као на слици 2. Одредити еквивалентну капацитивност овог система између било које два темена тетраедра. **(9 поена)**

2. *Кретање дасака на столу.* На хоризонталном столу су постављене две даске 1 и 2 једнаких маса, $m = 3,5\text{ kg}$, као што је приказано на слици 3. Коефицијент трења између дасака је μ_2 , а између даске 1 и стола је μ_1 . Сматрати да су статички и динамички коефицијент трења једнаки. У почетном тренутку се ударом чекића даска 1 тренутно саопшти брзина $v_0 = 0,981 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ у односу на подлогу усмерена у позитивном смеру x -осе. Притом се не делује на даску 2 тако да непосредно након тог удара она мирује у односу на подлогу. Доња даска је довољно дугачка тако да се горња даска увек целом дужином налази на њој. Убрзање силе Земљине теже је једнако $g = 9,81 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$. Израчунати рад који сила трења изврши над даском 2 током прве секунде кретања и нацртати графике зависности x -компоненти брзина дасака $v_1(t)$ и $v_2(t)$ у односу на сто од времена. На графицима означити све карактеристичне тачке и израчунати бројне вредности брзине и времена у тим тачкама. Графике цртати на папирима за рад, а не на милиметарском папиру. Задатак урадити у два случаја: (i) $\mu_1 = 0,02$ и $\mu_2 = 0,03$; (ii) $\mu_1 = 0,03$ и $\mu_2 = 0,02$. **(25 поена)**

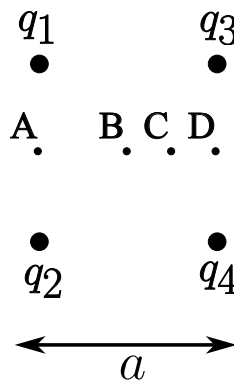

Слика 3: даске на хоризонталном столу.

3. *Кретање наелектрисане куглице.* Четири наелектрисане куглице чија су наелектрисања једнака q_1, q_2, q_3 и q_4 распоређене су у теменима квадрата странице a , као што је приказано на слици 4. Куглице су учвршћене тако да се не могу кретати. Означимо тачку на средишту једне странице квадрата са A , средиште наспрамне странице квадрата са D , центар квадрата са B и средиште дужи BD са C , као што је приказано на слици 4. Диелектрична пропустљивост вакуума је ϵ_0 . У простору између учвршћених куглица креће се пета куглица масе m чије је наелектрисање $q_5 = q$.

- (а) Нека је $q_1 = q_2 = q$ и $q_3 = q_4 = -q$. У почетном тренутку пета куглица се налази у тачки A и мирује. Колику ће брзину та куглица имати кад стигне у тачку D ? (5 поена)
- (б) Пета куглица из претходног дела задатка стигне из тачке A тачку D крећући се по дужи AD за време t . За колико времена ће та иста куглица стићи истим путем из тачке A у тачку D ако се сва наелектрисања q_1, q_2, q_3 и q_4 повећају три пута? (5 поена)
- (в) У овом делу задатка је $q_1 = q_2 = q_3 = q_4 = q$. Колику минималну брзину је потребно саопштити петој куглици да стигне из: (i) тачке B у тачку C ; (ii) тачке B у тачку D ; (iii) тачке A у тачку B ? У овом делу задатка довољно је да тражене брзине одредите са тачношћу од 20%. (15 поена)

Слика 4: куглице распоређене у теменима квадрата.

4. *Кретање планете.* Планета се креће око звезде по елиптичној орбити. У табели испод дате су координате планете у равни у којој се одвија кретање. Звезда се налази у координатном почетку.

Положај	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
x [AU]	0,447	0,445	0,372	0,222	0,026	-0,176	-0,364	-0,530	-0,676	-0,803
y [AU]	-0,274	-0,061	0,158	0,344	0,461	0,511	0,513	0,485	0,438	0,379

Координате планете су снимљене са константним временским размаком τ од недељу дана. Период орбитирања планете је T и износи 365,25 дана. Маса планете је $m = 5,97 \cdot 10^{24}$ kg.

- (а) Цртањем одговарајућег графика одредити масу звезде M . (12 поена)
- (б) Израчунати дужу полуосу елипсе a . (3 поена)
- (в) Израчунати краћу полуосу елипсе b . (5 поена)
- (г) Проценити координате планете у тренуцима када је њено растојање од звезде најмање и највеће. (5 поена)

Није потребно процењивати грешке. Може вам бити од користи следеће:

- гравитациона константа: $G = 6,67 \cdot 10^{-11} \text{ m}^3 \text{ kg}^{-1} \text{ s}^{-2}$,
- астрономска јединица: $1 \text{ AU} = 1,50 \cdot 10^{11} \text{ m}$,
- површина елипсе дуже полуосе a и краће полуосе b је $S = ab\pi$.
- Иако се црта један график, на располагању имате два милиметарска папира.

Решења свих задатака треба јасно образложити и треба јасно навести све физичке законе и дефинисати све ознаке које се користе у решењу задатка.